

Suomen historian käännekohtia – kertauskysymykset.

Kokeeseen tulee tehtäviä alla olevista teemoista.

- 1-2 kysymykset ovat taustoittavia, suoraan niistä ei kysytä.
- Vihreät ovat ydinkappaleet, joissa kerrotaan kaikkein olennaisin asia = minimisuoritustaso, läpipääsy kokeesta nämä hallitsemalla, jos sinulla on vaikeuksia hallita isoa kokonaisuutta.
- Turkoosit ovat keskeisiä asioita Suomen historiassa, joista kysytään kokeessa.

1. Miksi Suomi sai autonomisen aseman? Millainen autonominen asema oli? Mitkä olivat keisarin valtaoikeudet? Miten Suomen asema muuttui verrattuna Ruotsin vallan aikaan? (kenraalikuvernööri, ministerivaltiosihtööri, ministerivaltiosihtöerän virasto, senaatti, valtiopäivät)
2. Kansallinen herääminen? Mitä tarkoitti ja ketkä ovat tunnetuimmat kansallisuusaatteen edistäjät? Mistä heidät muistetaan? (svekomaanit, fennomaanit, panslavismi, slavofiilit)
3. Miksi 1860- ja 1870-lukuja voidaan pitää käännekohtina Suomen historiassa? Erittele syitä monipuolisesti. (nälkävuodet, torpparikysymys, lainsäädännön kehitys, talous, yhteiskunta)
4. Mitä tarkoitetaan kansalaisyhteiskunnan syntymisellä, millainen se oli? Kerro esimerkkejä järjestöistä?
5. Mitä tarkoitetaan sortokausilla? Ajoita ne. Syyt ja päättyminen? Mitkä toimet koettiin Suomessa sortona? Miten suomalaiset suhtautuivat? (yleisvaltakunnallinen lainsäädäntö, yhdenvertaisuuslaki vuodelta 1912, yhtenäistämispolitiikka)
6. Miksi Suomi sai vuonna 1906 eduskunnan, millaisen?
7. Vuosi 1917 Suomen historiassa (ulko- ja sisäpolitiikka). Pohdi perustellen eri näkökulmista väitettä: "Suomi itsenäistyi enemmän ulkoisten mahdollisuuksien kuin oman toiminnan vuoksi?"
8. Miksi Suomi ajautui sisällissotaan? Ajoita. Osapuolet ja tukijat? Voimasuhteet ja keskeiset tapahtumat? Sodan lopputulos? Mitä nimityksiä sodasta käytetään – miksi nimitykset eroavat? (järjestysvaltatyöjää, jääkärit, suojeluskunnat, punakaartit, torppari). Mistä syistä sisällissota on ollut vaikea ja traumaattinen historian vaihe?
9. Kerro hallitusmuototaistelusta vuonna 1918? (tynkäeduskunta, monarkisti)
10. Mitä tarkoitetaan valkoisella Suomella? Ajoita ja perustele esimerkkien avulla, mitä tarkoitti.
11. Eheytysoimet 1920- ja 1930-luvuilla? Lainsäädäntö + muu yhteiskunnan toiminta + talous. (esim. torpparilaki, lex Kallio)
12. Ulkopolitiikan linjavaihtoehdot itsenäistymisestä talvisotaan? (Ahvenanmaan kysymys, reunavaltio-politiikka, Tarton rauha, Kansainliitto, Pohjoismaat, puolueettomuus)

13. Mitä tarkoitetaan **vasemmisto- ja oikeistoradikalismilla**. Miten ne ilmenivät Suomessa sotien välisenä aikana. Miten ääriliikkeet meillä torjuttiin? (SKP, AKS, **Lapuan liike**, IKL, kommunistilait, Mäntsälän kapina, rauhoituslait)
14. **Talvisota**. Syyt sotaan (taustat), sotatoimet, voimasuhteet, taktiikat ja menestys. Moskovan rauha? (Terijoen hallitus, Mainilan laukaukset, malli Cajander, Mannerheim-linja, mottitaktiikka, Molotovn cocktail, tammikuun kihlaus)
15. Mitkä tapahtumat kiristivät **välirauhan ajan** ilmapiiriä (sisäinen + Saksa + NL)?
16. **Jatkosota**. Syyt sotaan (taustat)? Sotatoimet, voimasuhteet, taktiikat, menestys? Moskovan välirauhanehdot? (ajopuu- ja koskiveneteoriat, kauttakulkusopimus, erillissota, Rytin kirje/Ribbentrop-sopimus)
17. **Vaaran vuodet**. Mitä pelättiin? Mitä tapahtui? (valvontakomissio, sotasyällisysoikeudenkäynti, asekatkenta, SKDL, Salpa-linja)
18. **Pariisin rauha 1947, YYA-sopimus, Paasikiven -linja, Paasikiven-Kekkonen -linja**.
19. Arvioi **Kekkonen kauden ulko- ja sisäpoliittisia tapahtumia**. (yöpakkaset, noottikriisi, fin-Efta, EEC-liitännäissopimus, ETYK, suomettuminen, Moskovan kortti, poliittinen liturgia)
20. **Suomi 2000-luvulle**, miten Suomi muuttui ja kehittyi toisen maailmansodan jälkeen: yhteiskunta, politiikka, talous, kaupungit-maaseutu.